

2. Методичні засади реалізації змісту технологічної освіти в 5-6 класах : методичний посібник. [Електронне видання] / Туташинський В. І., Тарара А. М., Мачача Т. С., Вдовченко В. В. ; за наук. ред. В. І. Туташинського. Київ : Педагогічна думка, 2022. 144 с. URL: <https://undip.org.ua/library/metodychni-zasady-realizatsii-zmistu-tekhnologichnoi-osvity-v-5-6-klasakh/>

3. Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2021. 23 с. URL: <https://undip.org.ua/library/tekhnolohii-5-6-klasy-modelna-navchalna-prohrama/>

4. Нова українська школа [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.

5. Проектування змісту профільного навчання технологій у старшій школі / монографія: А.М. Тарара, Т.С. Мачача, В.І. Туташинський, В.В. Вдовченко. – К.: КОНВІ ПРИНТ, 2019. – 160 с.

URL: http://undip.org.ua/upload/iblock/243/19_03.pdf

Олена Фідкевич,
*кандидат філологічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу навчання мов національних меншин
Інституту педагогіки НАПН України*
elena.fid@ukr.net

ПІДТРИМКА ТА РОЗВИТОК БАГАТОМОВНОСТІ УЧНІВ ЯК СТРАТЕГІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Освітня система України орієнтована на потреби сучасного суспільства з урахуванням подальших перспектив його розвитку. Українські громадяни після отримання країною статусу кандидата у члени ЄС мають можливість більш широкого доступу до економічного, наукового, культурного та освітнього європейського простору, сутнісними ознаками якого є вільне рівноправне спілкування і взаємодія між народами на основі взаємоповаги і порозуміння, активна протидія проявам расової, національної та гендерної дискримінації.

Українською спільнотою позитивно сприймаються основні принципи мовної європейської політики в галузі освіти, яка спрямована на збереження мовного спадку усіх народів, розвиток усвідомлення мовного розмаїття як джерела взаємного духовного збагачення.

Розвиток багатомовності учнів/учениць в європейських країнах є сучасною освітнім напрямом. Різноманітні європейські освітні моделі об'єднує концептуально важлива риса – орієнтація на підтримку багатомовного середовища з метою формування багатомовної компетентності здобувачів освіти.

В Україні запровадження сучасної моделі багатомовної освіти набуває рис цілеспрямованого та інтенсивного процесу, який має на меті виконання завдань мовної і освітньої політики нашої держави: укріплення позиції української мови в освітньому процесі як важливого чинника формування національної і громадянської ідентичності; забезпечення активної ролі рідної мови з метою збереження національно-культурної ідентичності здобувачів освіти; підтримка культурного розмаїття як цінного ресурсу України, розвиток толерантності та взаємоповаги в міжнаціональному спілкуванні.

На виконання завдання реформування змісту мовно-літературної галузі освіти в Україні, підвищення якості освіти в цілому науковці відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури Інституту педагогіки Національної Академії педагогічних наук України розробили модель багатомовної освіти та репрезентували її у «Концепції моделі багатомовної освіти для закладів загальної середньої освіти з навчанням мов національних меншин з урахуванням завдань євроінтеграції» [1].

Упровадження запропонованої моделі багатомовної освіти, за думкою вчених Інституту педагогіки, сприятиме формуванню функціональної багатомовності учнів/учениць закладів загальної середньої освіти як чинника їхньої особистісної ефективності в умовах полікультурного суспільства; продуктивному діалогу щодо місця і ролі мов корінних народів і національних меншин в освітньому процесі, послабленню його політичного складника.

Науково-методичні засад моделі багатомовної освіти ґрунтуються на концептуальних ідеях наукових досліджень українських науковців: І. Білецької, Т. Боднарчук, В. Гаманюк, Л.Заблоцької, О. Локшиної, Л. Мороз, О.Першукової, С. Ситняківської, М. Тадеєвої, Ю.Талалай та ін.; зарубіжних дослідників проблеми формування багатомовної компетентності особистості: М. Байрама, М. Баришнікова, Ж. Беко, І. Бім, К. Бейкера, К. Брохі, Л. Зібатова, У. Канінхема, Х. Кляйна, У. Маккана, Д.Марша, П.Мехісто, В. Клімент-Фернандо, Т. Стегмана, М. Флемінга, А. та ін.

У роботах цих учених багатомовність розглядається як важливий чинник забезпечення якості освіти і розвитку міжнародної кооперації, збереження культурної самобутності представників корінних народів і національних меншин; аналізуються різні моделі багатомовної освіти, сутність і структура багатомовної компетентності, характеризуються її складники.

Дослідження наукових праць з проблеми розвитку багатомовності дозволив визначити концептуальні вихідні положення, на які спиралися авторки запропонованої моделі багатомовної освіти у процесі її створення та реалізації:

- ✓ багатомовність є ознакою сучасного глобалізованого світу, чинником ефективної взаємодії громадян країни на умовах дотримання принципів толерантності і взаємоповаги до всіх мов і культур; протидії дискримінації на основі расової та національно-культурної, мовної приналежності;
- ✓ індивідуальна і суспільна багатомовність взаємодіють в різноманітних формах, які залежать від способу актуалізації мов в мовному репертуарі особистості, від мовної ситуації в країні, державної політики, педагогічних умов навчання декількох мов у закладах освіти;
- ✓ формування багатомовної компетентності має ґрунтуватися на особистісних індивідуальних потребах учня/учениці відповідно до суспільних завдань сучасного етапу розвитку країни, світових тенденцій.

- ✓ багатомовність в освітньому процесі сприяє когнітивному розвитку дітей за умов її підтримки, починаючи із раннього віку дитини, організації системної фахової підготовки вчителів для участі у реалізації моделі багатомовної освіти, надання пріоритету інтегрованому навчанню мов, використання інноваційних методів і технологій різноманітних дидактичних матеріалів.

Вважаємо, що запровадження моделі багатомовної освіти в українських закладах загальної середньої освіти з навчанням мов національних меншин сприятиме консолідації громадянського суспільства в Україні, укріпленню позицій української мови як державної, збереженню та розвитку мов і культур національних меншин, ефективності та результативності діяльності українських громадян на міжнародному ринку праці.

Література

1. Концепція моделі багатомовної освіти в закладах загальної середньої освіти з навчанням мов корінних народів і національних меншин з урахуванням завдань європейської інтеграції / О. Л. Фідкевич, В. В. Снегірьова, Н. В. Бакуліна. Київ: Педагогічна думка, 2023. 44 с.
URL: <https://undip.org.ua/library/kontseptsii-modeli-bahatomovnoi-osvity-v-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-z-navchanniam-mov-korinnykh-narodiv-i-natsionalnykh-menshyn-z-urakhuvanniam-zavdan-ievropeyskoi-intehratsii-ukrainy/>

Фонарюк Тетяна,
*вчителька української мови та літератури,
спеціаліст вищої категорії, учитель-методист
Чернівецького ліцею № 6 ім. Олександра Добраго
Чернівецької міської ради, e-mail: fonariuktania@gmail.com*

УРОК-ЕКСКУРСІЯ ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ НАВЧАННЯ, ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Метою освітньої реформи є перетворення освіти на чинник економічного зростання, джерело національної єдності, засіб соціалізації кожного